

fol. Bartosz Szymański

Joanna Stojer-Polańska, doktor nauk prawnych, kryminalistyk. Wykładowca akademicki z zakresu kryminalistyki i zwalczania przestępczości. Na Uniwersytecie SWPS prowadzi zajęcia z ciemnej liczby przestępstw. Popularyzatorka nauki. Prowadzi zajęcia na uniwersytetach dzieci – warsztaty o śladach, wykłady o zwierzętach na służbie i zajęcia, na których uczestnicy rozwiązują zagadki kryminalne.

Kryminał, kryminalistyka, ślady na miejscu zdarzenia, włamanie, kontaminacja i ciemna liczba przestępstw... Czy to aby na pewno tematy dla dzieci? Tak, jeśli pisze o nich Joasia Stojer-Polańska, doktor kryminalistyki, ale również fantastyczna mama i nasza ulubiona edukatorka w Arete. W książce w prosty, przystępny sposób przedstawia czytelnikom pojęcia z zakresu kryminalistyki, podaje definicje i odpowiednie dla dzieci przykłady, opisuje narzędzia pracy i wciąga w tajniki działań policji i kryminalistyka.

Jej książka sprawi niezwykłą frajdę wszystkim wielbicielom Lassego i Mai, Sherlocka Holmesa i Herculesa Poirot. Młodzi detektywi uzbrojeni w taką wiedzę rozwiążą zapewne niejedną kryminalną zagadkę.

Magda Bednarek, Pracownia Arete

Książka dr Joanny Polańskiej-Stojer pt. „Ślady kryminalistyczne” adresowana jest do najmłodszych miłośników zagadek kryminalnych. Autorka przedstawia w syntetyczny, a jednocześnie zabawny i zrozumiały dla każdego dziecka sposób podstawowe zagadnienia związane z nurtami współczesnej kryminalistyki.

dr Olga Kocaj, prokurator

ISBN 978-83-65697-36-3

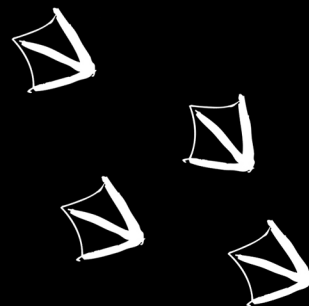
ŚLADY KRYMINALISTYCZNE

Joanna Stojer-Polańska

ŚLADY KRYMINALISTYCZNE

Joanna Stojer-Polańska

Ś l a d y kryminalistyczne

Ś l a d y kryminalistyczne

J o a n n a
S t o j e r
P o l a Ń s k a

SILVA
RERUM

Wydawnictwo Naukowe SILVA RERUM
Poznań 2018

Recenzja:
dr Olga Kocaj, prokurator
mgr Magda Bednarek, Pracownia Arete

© 2018 by Joanna Stojer-Polańska
© 2018 by Wydawnictwo Naukowe SILVA RERUM
All rights reserved

ISBN 978-83-65697-36-3 /druk/
ISBN 978-83-65697-37-0 /e-book/
Wydanie I: Wydawnictwo Naukowe SILVA RERUM
www.wydawnictwo-silvarerum.eu
Poznań 2018

Redaktor prowadzący – Paulina Wiśniewska
Korekta – Paulina Wiśniewska
Skład komputerowy – Studio Graficzne SILVA RERUM
Zdjęcie Autorki na II stronie okładki – Bartosz Szymański
Zdjęcia wewnątrz książki – Joanna Stojer-Polańska
Projekt okładki i ilustracje – Studio Graficzne Elżbieta Krenz
<https://krenzstudio.pl/>

Druk i oprawa – Zakład Poligraficzny Moś i Łuczak spółka jawna
ul. Piwna 1, 61-065 Poznań
tel./fax 0-61 6337165
www.mos.pl

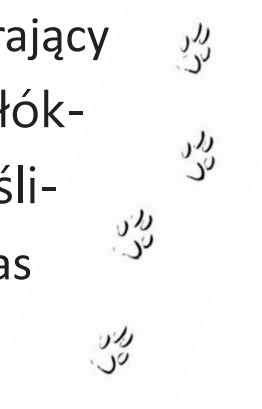
Skład ukończono w marcu 2018 r.

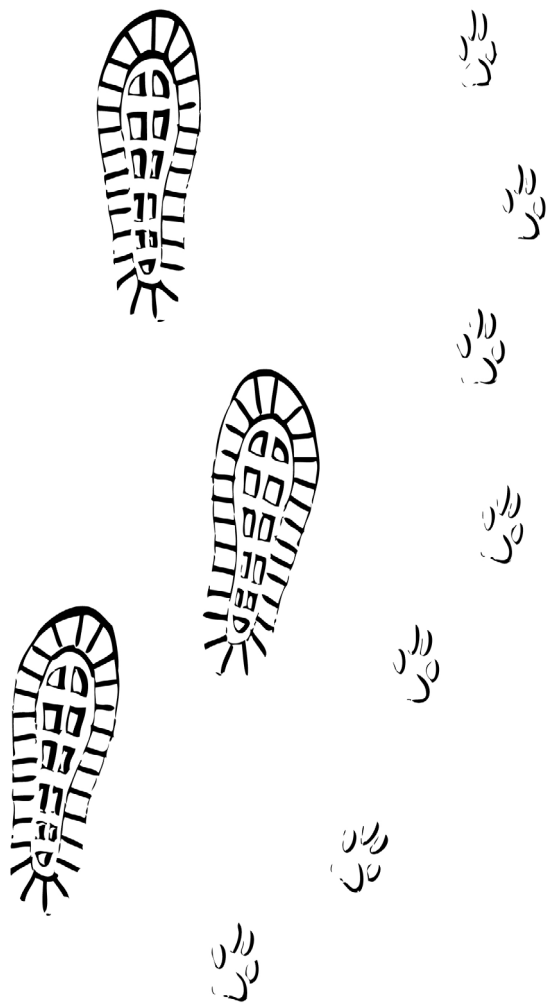
Lenie i Mai

ŚLADY. KIM JEST BADACZ ŚLADÓW?

Badacz śladów jest **kryminalistyką**. To znaczy, że zajmuje się badaniem śladów w ramach swojego zawodu, a zwykle i wielkiej pasji. Bardzo różnych śladów. Niektóre wi- dać od razu, jak na przykład ślady butów na śniegu albo ślady palców umoczonych w farbie i przyłożonych do kartki papieru lub ściany. A innych śladów trzeba dopiero poszukać.

Niektóre z nich są tak małe, że nazywa- ne są mikrośladami. Mogą to być małe kawałki naszej skóry, czyli naskórek, zawierający kod DNA, wypadające włosy, włók- no z naszego swetra czy nawet śli- na, która wydostała się z ust podczas **kichnięcia**.

Ślady przemieszczania się. Kto tędy przechodził?

Ślady przemieszczania się. Kto tędy przechodził? Kryminalistyk ma wiele wspólnego z archeologiem, który szuka po prostu śladów sprzed wieków. Jeszcze starszymi śladami zajmuje się **geolog i paleontolog** – także szukają śladów, choć sprzed milionów lat.

Jednym z najciekawszych odkryć, gdzie trzeba było połączyć pracę detektywa i archeologa, a także naukowców z wielu różnych dziedzin, było znalezienie tzw. Człowieka lodu,

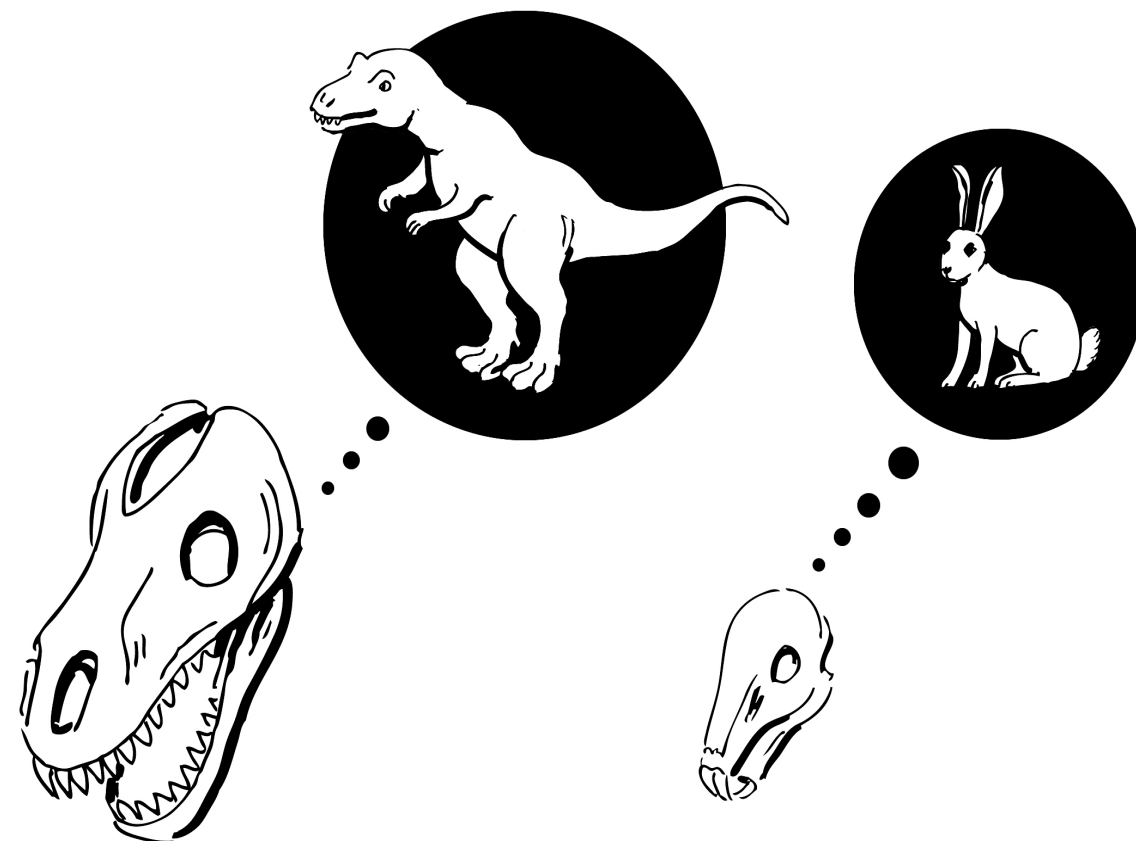
Ślady są wszędzie.

Ale nie każde ślady są pomocne kryminalistom w pracy. Szukają tych, które zostaną poddane badaniom – najczęściej w laboratorium – i pomogą rozwiązać zagadkę kryminalną.

Niektóre ślady są bardzo nietrwałe, jak wspomniane ślady butów na śniegu – przy zmianie pogody lub kolejnym nadeptnięciu w nie – znikną. Inne potrafią przetrwać dziesiątki lat – jak wysuszona kropla krwi czy zgubiony drobiazg, a nawet tysiące lat – jak kość.

Kryminalistyk ma wiele wspólnego z archeologiem, który szuka po prostu śladów sprzed wieków. Jeszcze starszymi śladami zajmuje się **geolog i paleontolog** – także szukają śladów, choć sprzed milionów lat.

Jednym z najciekawszych odkryć, gdzie trzeba było połączyć pracę detektywa i archeologa, a także naukowców z wielu różnych dziedzin, było znalezienie tzw. Człowieka lodu,

zmarłego ok. 3300 roku p.n.e. Jego ciało było dobrze zachowane, gdyż przebywało w lodzie. Nazwany został Otzi – obecnie można go zobaczyć w muzeum archeologicznym w Bolzano, we Włoszech. Był on prawdopodobnie ofiarą zabójstwa. Zbadano rany, jakie odniósł w walce, oraz ranę od strzały, która spowodowała śmierć. Ustalono, co zjadł w ostatnim dniu swojego życia – było to mięso, korzonki, owoce, oraz ziarna. Zbadano jego tatuaże – miał ich sporo – oraz ubrania ze skóry jelenia, kozicy i niedźwiedzia, a także buty z roślin trawiastych. Przy pomocy metod kryminalistycznych odtworzono, jak wyglądał. Była to trudna detektywistyczna praca, ale się udało.

Kości też są śladem

Na pewno słyszeliście o **detektywach**. Na kartach historii kryminalistyki pojawiło się wielu sprytnych i pomysłowych ludzi, którzy tropili przestępców. Nie zawsze muszą to być policjanci. Detektyw to osoba, która również rozwiązuje zagadki kryminalne, ale niekoniecznie poprzez badanie śladów. Może znaleźć przestępcę poprzez metodę **dedukcji**. Dobrze dedukuje ten, który potrafi wyciągać wnioski na podstawie wszystkiego, co w sprawie wiadomo. Takim detektywem jest Sherlock Holmes, postać stworzona przez Artura Conana Doyle'a, angielskiego pisarza. Również znanym detektywem jest *Herkules Poirot*, postać z książek pisarki Agaty Christie. Poirot twierdził, że potrafi rozwiązać zagadkę nie ruszając się z miejsca. Miał informacje o śladach, ale ich nie badał, za to poddawał je analizie w swojej głowie. Współcześnie zagadki rozwiązuje biuro bardzo młodych detektywów, czyli Maja i Lasse ze skandynawskiej serii kryminałów dla dzieci.

Detektyw nie musi mieć wykształcenia kryminalistycznego, ale musi mieć nosa.

Tak zwany *nos detektywa* to umiejętność dostrzeżenia ważnych szczegółów, czegoś co inni przeoczyli. Może mówi się „mieć nosa” dlatego, że pies właśnie nosem „widzi” ślady? Psy często pomagają zarówno kryminalistynom, jak i detektywom. O psach napiszę później.

Czy dobry nos musi być duży?

Jeszcze kim innym jest prywatny detektyw. To osoba, która zdobyła specjalne uprawnienia, żeby na zlecenie poszukać śladów, wskazówek, tropów w sprawie. Każdy, kto dysponuje odpowiednią kwotą pieniędzy, może go wynająć. Choćby ktoś, kto szuka złodzieja – może to zrobić na własną rękę lub właśnie przy pomocy prywatnego detektywa. Ten może kogoś obserwować albo sprawdzić, gdzie zje kolację w mieście lub o której wychodzi po świeże bułki rano.

No i jeszcze jedno znaczenie słowa „detektyw”. To **stanowisko w Policji**. Przykładowo, policjant w stopniu starszego sierżanta może być zatrudnionym na stanowisku detektywa, a pracuje na co dzień w wydziale dochodzeniowo-śledczym. Inne możliwe stanowiska to specjalista, ekspert czy referent. Na pewno słowo „detektyw” posiada wiele znaczeń, podobnie jak słowa „specjalista” i „ekspert”.

A przy okazji, stopnie policyjne w skrócie: posterunkowy, sierżant, aspirant, komisarz, inspektor. Obok ich rozwinięcie w ramce.

Komendant Główny Policji jest szefem.

Stopnie policyjne na podstawie art. 47 ustawy o Policji z 1997 roku.

- generalny inspektor
- nadinspektor
- inspektor
- młodszy inspektor
- podinspektor
- nadkomisarz
- komisarz
- podkomisarz
- aspirant sztabowy
- starszy aspirant
- aspirant
- młodszy aspirant
- sierżant sztabowy
- starszy sierżant
- sierżant
- starszy posterunkowy
- posterunkowy

Jak będzie wyglądała kryminalistyka w przyszłości?

Czy kryminalistyk to będzie człowiek z dobrym okiem i lupą w ręce ubranej w jednorazową rękawiczkę czy też osobą z nosem w laptopie? Wszystko zależy od tego, jakie ślady będą zostawiali przestępcy w przyszłości. Czy łatwiej będzie się włamać do mieszkania czy też na konto bankowe? Łatwiej komuś zniszczyć samochód, czy obrazić w internecie? Nie przewidzimy, jak zachowają się przestępcy. Ale wiem, że nigdy nie uda im się popełnić zbrodni doskonałej, a dobry kryminalistyk zawsze będzie szukał ich śladów. **Oczywiście, z powodzeniem!!!**

POSŁOWIE

Pomysł na książkę o śladach kryminalistycznych dla najmłodszych Czytelników powstał podczas zajęć z kryminalistyki dla dzieci. Od wielu lat w ten sposób popularyzuję naukę: opowiadam dzieciom o śladach, razem szukamy tropów i dzięki nim rozwiązujemy zagadki kryminalne.

*Badanie śladów to zajęcie bardzo angażujące dzieci do wspólnej pracy. Mają one ciekawe pomysły na rozwiązanie spraw kryminalnych, proponują stworzenie narzędzi, które dziś jeszcze nie istnieją, prawie jak w filmach science fiction. Podczas zajęć dzieci uczą się kreatywności, współpracy w grupie, a także o interdyscyplinarności. Przy okazji uczą się także bezpiecznych zachowań, jak również tego, że po każdej czynności pozostaje **ślad**.*

dr Joanna Stojer-Polańska

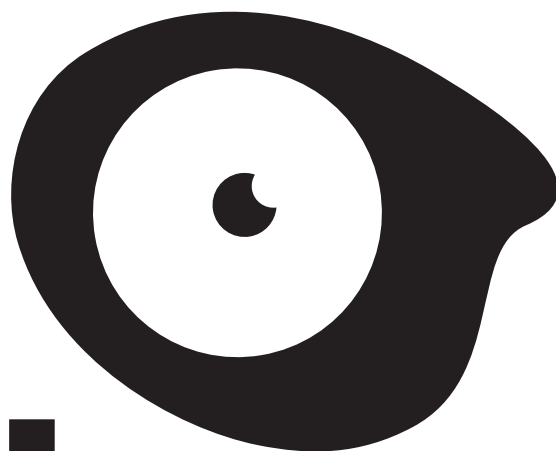
SPIS TREŚCI

- 7 — ŚLADY. KIM JEST BADACZ ŚLADÓW?
- 14 — CO TO JEST ŚLAD?
- 25 — MODUS OPERANDI
- 26 — CIEMNA LICZBA PRZESTĘPSTW
- 29 — IDENTYFIKACJA
- 32 — UJAWNIANIE ŚLADÓW – CO TO ZNACZY
GOŁE OKO?
- 36 — KONTAMINACJA, CZYLI O TYM, CO
ZNISZCZYŁO NASZ ŚLAD
- 41 — ŚLADY LINII PAPILARNYCH
- 48 — PO CO BADAĆ ŚLADY?
- 51 — ALIBI
- 54 — JAK PRZYGOTOWAĆ DOBRĄ PUŁAPKĘ
KRYMINALISTYCZNĄ?
- 57 — ŚLADY KŁAMSTWA
- 60 — ŚLADY, KTÓRYCH... NIE MA
- 66 — ZAPACH – CO TO TAKIEGO?
- 72 — KRYMINOLOG CZY KRYMINALISTYK?
- 74 — ŚLADY NAD ZIEMIĄ. ŚLADY POD ZIE-
MIĄ. ŚLADY NA ZIEMI. ŚLADY POD WODĄ
- 79 — POLICJA, KTÓREJ NIE WIDAĆ
- 82 — PRACA KRYMINALISTYKA
- 87 — ŚLADY W PRZYSZŁOŚCI
- 89 — POSŁOWIE

NASI PARTNERZY

<http://www.arete-pracownia.pl/>

krenz

STUDIO

<https://krenzstudio.pl/>